

# UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknek 6 K. Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap Nyitlár acronként 50 fillér.

## A polgári leányiskola.

Székelyudvarhely, jan. 17.

Ugy vagyunk már bizonyos kérdésekkel, hogy az ember szinte restelkedve hozakodik elő velük, mert ő maga találja első sorban unalmasnak, hogy egyes, a várost közlrol érdeklő kérdések, melyek felvetésükkor olyan általános helyeslést váltottak ki, még évek mulva is csak mint kívánságok élnek a lelkekben.

Igy vagyunk például a polgári leányiskolával.

Idestova négy éve, hogy Székelyudvarhely város képviselőtestülete felajánlotta az állami polgári leányiskola részére kért mintegy holdnyi területet a város egyik legértékesebb pontján, a sétatér szomszédságában. Azóta ez a kérdés ugy megfeneklett, hogy híret sem hallja az ember, hogy hát mi van az emelendő épülettel, készülnek tervei, s ha igen mikor szándékoznak az építéshez hozzá kezdeni?

Mert ez a kérdés égetően aktuális, mit mi sem igazol kézzelfoghatóbban, mint éppen az a körülmény, hogy ez iskola tarthatatlan viszonyait a városi képviselőtestület is felismerte, s erejét meghaladó áldozatot hozott. Ezen nagyjelentőségű tény igazolja, hogy Székelyudvarhely város népoktatásügye — ellentétben a képviselőtestületnek ez irányban min-

denha tanusított indolenciájával — rajta van a fejlődés helyes útján.

Mert ugy van az, hogy amig Székelyudvarhely értelmiségének intellektuális szükségleteinek kielégítésére, középfoku közoktatási intézetekkel gazdagon el vagyunk látva, addig népoktatásügyünk elmaradt, de legalább is nem tartott lépést a középfoku oktatás haladásával. Ugyannyira nem, hogy akárhány községe van a vármegyének, amelynek népoktatása fejlődöttség, mint a székvárosé. Sem a népoktatás közintézménye: az elemi iskola, sem legalsóbb tagozata, az óvoda, sem felső tagozata, a polgári iskola nem fejlődött a kultur szükségletek arányában. Városi elemi iskoláink elégtelenek, kedvezőtlenül, a törvényes kellékeknek meg nem felelő módon elhelyeztetek; óvodáink csak egy van, az is inkább luxus intézmény, az értelmiség gyermekei számára, mint óvóintézet az óvásra szoruló gyermekek nevelésére; polgári leányiskolánk igen szépen fejlődött, de további fejlődését megakasztja e helyiség hiánya.

Igen helyesen mérlegelte tehát a város közönsége az itt támadt bajok nagyságát, s kétségteienül elismerésre méltó módon sietett annak szanálására és így semmi esetre sem valódi mulasztással.

Az évvégi értesítők statisztikája kézzelfoghatóan igazolja, hogy az iskola növendékeinek létszáma, — amióta polgári leányiskolává lett. — évről-évre örvedetesen

szaporodik. Ez a szaporodás azonban igen természetesen megkivánta azt, hogy a jelenlegi bérházban levő tantermek a létszám növekedésével nagyobbittassanak, illetve a növekedés arányában átalakittassanak. Am ezzel az átalakítással a nehézségek csak elodázza és nem szanálva lettek. Akik ismerik a polgári leányiskola jelenlegi helyiségét, sőt még inkább azok, akik azt a helyiséget, mint felső leányiskolát ismerték, azoknak feltétlenül meg kellett és meg kell győződnie arról, hogy a mostani körülmények között nem felel meg céljának.

A felső leányiskolának polgári leányiskolává való fejlesztése bizonyos átalakításokat tett szükségessé. Az igazgatónőnek lakpénzt adtak és az volt igazgatónői lakásba tantermet rendeztek be. A régi körülmények között, amikor 60—70 növendéke volt az intézetnek, a tantermek teljesen megfelelők voltak, — de most, mikor 180—200 növendék látogatja az iskolát, már nagyon szűknek bizonyulnak. Lülönösen a III. és IV. osztály méretei igen kicsinyek, mert a tanítványok nagy számuknál fogva alig képesek bennük elférni. A túlszűkíttség pedig ugy egészségi okokból, mint pedagógiai szempontból egyaránt helytelen.

De a túlszűkíttség mellett még egy körülmény teszi szükségessé a polgári leányiskolának új helyiségbe való gyors áthelyezését és pedig olyan helyiségbe, melyben internátust is lehetne létesíteni. Aki látta az iskola év-

## Egy el nem mondott pohárköszöntő története.

Irta: Séra Kálmán főreálisk. tanár.

Mikor meghallottam, hogy *Abránfalvi Uyron Jánost*, a bögözi székely főnemes, az udvarhelyvármegyei főispáni székbe teiktatják: eszembe jutott az a *vízit*, melyet nekem és az én kis községemnek, amaz a község életében örökre emlékezetes vasárnapon, az új templom felszentelése napján leadott. Szóltott pedig ez a vizit nemcsak nekem, de a község minden egyes lakójának, az utolsó pásztor embernek is... Szóval nem mint méltóságos ur, mint székely főnemes, hanem mint egyszerű székely ember, mint nemes szívű, jószágos ember járt ott. És mert, mint ilyen járt ott mi megértettük őt. Nemes jó szive összedobbant azon kis község minden egyes lakójának szívével, ssemében tűz égett, mely mutatta belső megbátoztóságát, mutatta örömet, mely egy része volt a mi örömünknek s köztünk egy percze eltűnt a válaszfal s nekem ugy tetszett, mintha mindig köztünk lett volna, mint a hogy köztünk is volt érzésben. Nem az én szívem volt az, melynek legnagyobb volt öröme, voltak ott egyszerű emberek, kiknek szeme könyes volt, a mint ott a templomban mellette állottak a szemek mintha csak azt mondták volna a maguk beszédes némaságával: Te vagy köztünk a legintelligensebb, Te látod a mi örömünk, melybe az óvé, az egykori székely vezér utódáé, a rabonbán fiáé, szintén beolvad. Köszönd meg neki egyszer ezt a napot, a mikor neki is nagy öröme lesz — vasárnapja lesz... De el ne mulaszd, mert ez neked kötelességed... Én megértettem, lehetetlen lett volna meg nem értenem őket, s

elhatároztam, hogyha egyszer ünnepi alkalom lesz és őt ismét ugy látom, amint akkor láttam olyan nemesnek, olyan jónak, olyan egyszerűnek, a mikor nem mint nagy ur áll elem, hanem mint székely ember nyílt szívvél, akkor én is megnyitom szívem és köszönetet mondok neki egykori jószágért.

Talán ez is volt egyik oka, hogy az ünnepi ebédre való meghívásnak nagyon megörvendtettem. A mikor a terembe léptim félelem fogott el és ugy láttam ez nem olyan intim környezet, a hol benne az egyszerű ember nyilatkozhatnék meg. Különbben is, mint főispán jó ide és te már beaztél a főispánnal... Legfőlebb az agyongyörtört embert láthatod meg benne, de te azt hiszem nem azt keresed, sőt ha meglátnod nem fogsz te is beállni győtrőjének... Különbben is látni se fogod tán az egész ebéd alatt... Ilyen gondolatokkal nyitottam be a nagyterembe, a hol már együtt volt a sok nép. Minden hely el volt foglalva ugy, hogy magam is csodálkoztam, mikor épen egy olyan asztalnál kaptam helyet, a hol az agyalfalvi rétet környező községek — az én szép szülőföldem — képviselőitében megjelentek voltak jelen. Közéjük ültem a jól éreztem magam. El is feledtem a főispánt, a mikor az éljenek egyszerre ráterelte figyelmünket. Mindoyáján föllátoztunk és zúgó éljen töltötte be a termet... Bevonult. Kiváncsi voltam hová ül le... A főasztal mellett, a hol a föltartott helyek voltak, megállott egy helyen; kilengett jobbra, balra és végül mintha mágnes vonta volna épen azon helyén foglalt helyet a főasztalnak, mely a mi asztalunknak feje volt.

Ha babonás lennék azt mondanám a szíve vonta oda; de mert nem vagyok az, a dolgot csupa véletlennek tartom. Bár tisztára a véletlen játéka volt, szívem mégis nagyot dobant, mert szeme

büvkörébe jutottam. Az a sajtóságos sugárzás szállott felém, melyet én az egyszerűség és szivjóság megnyilatkozásának látok. És sajtóságos, én nem láttam a főispánt, én csak az egyszerű, a jó embert láttam. Egy tréfás példaszó tudult fel tudatomba „nem jó a hatalmasokkal egy asztalnál ülni, egy tából enni cseresznyét“... Szinte elnevettem magam a néplélek bölcsességének e furcsa formában történő megnyilatkozásán és arra gondoltam, hogy biz ez igaz lehet. De alig merült fel, elűztem a furcsa gondolatot, hiszen én nem vagyok se babonás, se mágnes, sőt tréfásan tovább fűztem a gondolatot, hogy nem is látuk mi ma abból a csemegeből... Tavaszaal van még Süköben is elég, de ma legfőlebb a főispán elé és legszűkebb környezete elé kerül — ha ugyan kerül — belőle egy kevés compot alakjában Süköd ur külön kegyelméből.

Örömmel hallgattam a beszédekét. A főispán másodszor beszél... Szinte káprázat fog el... Lelke ott jár a ködös bajdankorban... Szinte hallom a harci kürt rivallását. Megelevenedik a hadi tájék... Lelkem mint sas szárnyal fönt fönt a magasban s ott kovályog az agyalfalvi réti fölött... Alant fölvoonulnak a csapatok, nyit a harci mén, döng a föld lábaik alatt, csattognak a paták és szikrázik a szikra. Szeme tűzben ég, átérzi a mit mond s én káprázom, mintha a régi korok vezérért látnám benne, már már a kupa után nyulok, hogy fölugrom a székre és iszom az egészségére, de válik a káprázat, lassankint lecsillapodom... Új beszéd szárnyal kard ki kard ujból harci riadó, a székely katonákról beszél egy volt katon. Végül azt kérdi: hol vannak a székelyek — s ott lesznek-e, az ujból gyűlés lesz az agyalfalvi réten?... Ez már végleg kiboz türelmemből a lelkesedve nyulok a pohárhoz, hogy megtöltöm és fölugrok vele a székre, vagy ha kell az asztal közepére... De alig for-



végi értesítőt, az azt is láthatta, hogy a növendékeknek csak 35 százaléka helybéli, a többi 65 százalék vidéki. Ezeket a vidékieket — internátus hiányában — szállásadóknál kénytelenek elhelyezni a szülők, ami egyrészt nehéz dolog, másrészt pedig káros befolyás lehet a gyermekekre nézve. Nehéz dolog a lányok elhelyezése, mert városunkban a három középiskola igen sok növendéket szolgáltat a lakásadóknak, akik szívesebben fogadnak magukhoz fugyermeket, mint leánygyermeket, mert az utóbbiakkal — szerintük — több baj van, több utánjárás. Ebből az következik, hogy az olyan szállásadók, — tisztelet a kivételnek, — akik leánygyermeket vállalnak el szállásra és ellátásra, nem nagy gondot fordítanak azok nevelésére, hanem egészen felügyelet nélkül hagyják járni-kelni. Ha az iskolával kapcsolatosan internátus is állana fenn, akkor az említett nehézségek teljesen megszűnnének.

Az internátusok előnyös oldalait mindenki ismeri. A növendék, — amellet, hogy kevés pénzért teljes ellátásban részesül, — az igazgató és egy tanítónő vezetése mellett rendszeres szokások, kötelességstudást sajátít el és tanulmányában előhaladást tesz. A mai viszonyok között pedig, mikor a megélhetés oly igen nehéz, ezek a kellek minden nőre nézve elengedhetetlen szükségletet képeznek.

Sok okot lehetne felhozni még amellet, hogy a polgári leányiskola alaposan megért már arra, hogy önálló helyiségben, saját otthonában nyerjen elhelyezést. A sok közül csak az említjük fel, hogy az iskolának jelenleg sem tornacsarnoka, sem játék udvara nincs, a kézimunka és rajzterem hiányáról nem is szólva. Az a kis udvar, amely az épületben van, az a legtöbb esetben nem alkalmas a növendékeknek az óra közötti

üdülésre. A tornatanítás pedig éppen az időjárás szeszélyeitől van függővé téve, holott a testi nevelésre napjainkban mind nagyobb és nagyobb gondot kell fordítani.

A nagy dér-durral bevezetett és meglanyult építési akció felrészítésével, úgy véljük, helyén való lenne egy már szintén hangoztatott, azonban figyelemből kimont momentumot feleleveníteni és ez: a polgári leányiskolának felsőbb leányiskolává való átszervezése. Polgári állami leányiskolának ugyanis megfelel, kellő intelligenciát biztosít a polgári körben elhelyezkedő leánygyermeknek s a polgári leányiskola IV. osztályára helyezkedő szakiskola, de az értelmiség Székelyudvarhelyen igen nagy számot tevő azon tagjainak, akik leánygyermeknek fiukéhoz hasonló, mélyebben és szélesebben alapozott műveltséget óhajtanának nyújtani, kultur-igényeit ki nem elégíti.

Ezen igények kielégítésére és egyben a Székelyföld magasabbfokú leánynevelésnek biztosítására kívánatos, sőt szükséges volna a szóban levő polgári leányiskolának állami felsőbb leányiskolává leendő átszervezése. Az udvarhelyi felsőbb leányiskola az egész Székelyföldről, a környező Csik, Háromszék, Brassó, Nagy- és Kisküküllő vármegyékéből népesedni be és — miután Erdélynek a délkeleti szögletében más felsőbb leányiskolája nincsen — az ország e nemű iskolái között bizonyára a legnépesebbek, a legvirágzóbbak közé tartozó, különösen abban az esetben, ha, mint azt fentebb kifejtettük, önmagát fenntartó internátussal kapcsoltnék össze.

Az átszervezés a közoktatásügyi tárczára nagy anyagi áldozatokkal nem járna s a kettőt, vagyis az átszervezést és építkezést egy időben minden nehézség nélkül meg

lehetne valósítani.

Népoktatásügyünk annyi hánykódtatáson, megpróbáltatáson ment keresztül, annyi ellen-szenvvel találkozott úgy itt lenn, mint fenn a miniszteriumban, hogy reményt táplálunk azon irányban, miszerint a helyiség kérdésében tarthatatlan, átszervezésben pedig köz-szükséget pótló észrevételünk, vármegyénk tevékeny főispánja és nagynevű kultusz-miniszterünk jóindulatát kiérdemli s így kedvező és gyors elintézésben részesül.

## A politika eseményei.

— Erdély a választói reform. — A kormány és a munkások. —

Székelyudvarhely, jan. 18.

Erdély viharos évezáradokon át magyar jellegű maradt, a kisebb szűmú magyarság itt elég erős volt arra, hogy az ország nemzeti jellegét fenntartsa. Azért történt-e 49-ben a nagy Magyarországgal való unió, hogy a két haza egyelőn elveszítse, feláldozva azt, amit a kis Erdély egymaga megvédeni tudott? S lehet-e oly radikális doktrína, a melynek kedvéért a magyar nemzet lemondhatna egy egész országról, ezeréves tulajdonáról? S nem elég-e nekünk Horvátország nemzetileg különszakadása, még egy nemzetileg különszakadt Erdélyt is akarnának? — Még az örületben is kell határnak lennie. *S est a hatart lépik túl azok, a kik Erdélyre való tekintet nélkül akarnak radikális választójogot csinálni.* De eljárásuk csak műtélely lehet, ami kitűnik abból, hogy óvatosan kerülük a külön erdélyi statisztika adatait.

— Mi nem indulunk idegen államok után, mi a saját viszonyainkat vesszük figyelembe, nem megyünk jelszavak után, melyeknek nincs értelmük, vagy pedig hátrányos értelmük van. Mi őszinte becsületes jogkiterjesztést akarunk de azzal, hogy a fokozatosság elvét is megtartsuk. — Ezekkel az épp oly prógnás, mint mélyreható szavakkal jellemezte Lukács Iászló azt a korszakalkotó reformot, melyet a mult év utolsó napján a Háznak benyújtott.

S ebben az országban, a hol annyi régi törvény azért bizonyult rossznak, mert önálló gondolkodás, önálló alkotóerő nélkül pusztán külföldi törvényeket másolt: a független magyar szellem csak elégtétellel, önértzettel vehet tudomást arról, hogy végre megint oly nagyszabású törvényhozási munkát nyerünk, mely nem idegen utánzat, hanem magyar teremtő elme alkotása. Jellemzi az ugynevezett nemzeti hősnöket, hogy éppen ezt a mi viszonyainkból sarjadt, a mi javunkat szolgáló törvényt támadják, úgy, hogy állítólagos kuruczaink ellen védekezni kell. Pedig éppen mert eredeti a munka s nem külföldi frázisok visszhangja, azért alapos, becsületes szolid alkotás. Feleleveníti a szabadelvűség ideális hagyományait, de még sem teszük tönkre a magyarság létét.

A legmesszebbmenő módon szolgálja a demokráciát, de a doktrínáért nem adja fel jóvönkét.

\* \* \*

A Budapesti Hirlap érdekes és jelentős interjú közöl, melyet a lap egy munkatársa folytatott a munkapárt egyik vezető tagjával s melynek tartalma mintegy a kormány felfogását és állásfoglalását jelenti a szociáldemokrata munkásságnak a választójogi javaslat ellen készülő, általános sztrájkjal fenyegető akciója iránt. A többek között így nyilatkozik:

— Mindenekelőtt is kilátásba helyezett tömegsztrájkról, mint bizonyosságról ma még ne beszéljünk. Egyelőre csak a fenyegetésnél járunk. Nagy kérdés még, hogy a fenyegetést a szociáldemokrata vezetői képesek lesznek-e megvalósítani. Az eddigi sztrájkkísérletek bizonyosan nem kecsegtetik a vezetőket vérmes reménységgel, mert nem lehet azt sem leplezni, sem tagadni,

ditom meg az életet rám vigyorg az — illem... Székemre visszarogytam... Vard be a sorod — te modern ember és tanító... Ha rólad lesz szó akkor majd föl is állhatsz... 16-iknak... És én fokozódó türelmetlenséggel vártam a sorom... Még csak egy van hátra, csak egy, egyetlen egy... Már nincs is mellettem...

A főispán föláll s kijelenti, hogy őt bizonyos illendőségi tekintetek elszólítják. Föláll és tőrek-ezik Heltay választói közé. Főugrok, mert úgy hallok, hogy csak egy más táborba megy... Annál jobb, ott még az illendőség se fog feszélyezni, mert székelyek körébe megy s ott nem lesz ennyi gát... Mire oda érek már beszél is... A szegény aszony olajos korsója van kezében — hangja elitkudt, de tőzzel beszél... Újból a székelly ember beszél... Beszede olaj volt lázaa tűzomre... Alig végzi be nem túrtőztethetem magam, azt sem tudom hogyan, font vagyok a szó székelly, a lábam alatt az agyagalvi rét, melyet folyón emlegettek, ott is, itt is... Nos én vagyok annak fia, én a gyermeke, ő is a gyermeke, most beszélnem kell, mert banem megfojt a láb, mely gyötör... És beszélek... legalább úgy képezelem... A főispán elé vezetem a nem tudom hányadik küldöttséget, a mi közös szülő földünket az agyagalvi rétet a környező négy községgel, a halmokkal, a ligetekkel, az erdőkkel... A rétet kétféle basítja az országút, tul kigyózik a Küküllő... És e képet oda viszem, szinte vonzolom majd megszólaltatom, a magyar anyaföld e szép darabját. Megszólal az any föld, a szülő föld... Meg a ringó kulász zizegésében, a szülő fuvalmában, a pacirta dalában, a bubok locsanásában, meg az egész szép természetben, meg egy május reggelen, midőn ezer harminc harminc virágoko, a fűszálakon a mikor a természet e bájos gyermekei szebb, ragyogóbb képet nyújtanak, mint a párisi opera gáa előadása. Igen, mert itt minden természetes, ott kimért és hamis... hamis talán még az a gémánt is, mely a leggazdagabb nőket ékíti... Hamis a mosoly az ajkon, hamis a haj, a hajék, hamis ott minden

— mint ez a modern élet — s lektem visszaáll a multba s én is látom a barci táját s csatára lelkesitem a székelyeket: — bemutatva nekik egyik példáját — ha még egyszer jönne a muszka... Ugy érzem, barci kurt van a kezemben s harsoom szavára mennek rohanok a csatára... Előre! Előre! Győzni fogunk!! A főispán éljen! Éljen!!! Káprázat... ez csak perc műve volt, mert azt hiszem, a mikor végre ajkamon kitört a befojtott hang... és valósággal föl-sívitottam lázasan, öntudatlanul, mint Krózus király néma fia, kiből egyszerre kitört a hang rám robat az illem, ez az ezer körműl berberus, a modern embert feszélyező tekintet s én talán egy szó után lehallottam s leforrázva szárazszeggett madárképen ott feküdtem a szósékek slatt... öszszetört tagokkal, mint az a furcsa bolond agyagalvi réti székely ember. Azután is hallottam még szónoklatot, úgy rémlett, hogy egy kövér, nagy szakállu pap, talán talos beszélt kinyújtott két karját lebegtetve és örvönvizekpen hómölygötett egy szókradatot fölöttem... Majd egy percre meg-megintá a száguldó paripák lába alatt feküd-ném egy hórögtem... Majd magamhoz térve s megértve a helyzetet: kitémolyogtam, lázas fölvel s rohantam haza... lázálmaim voltak. — Leírtam a mit gondoltam, a hogyan tudtam s elhatároztam, hogy elviszem a szerkesztőnébe, ha ott közre adják, így is vissza lesz adva a vizit.

Ime szerkesztő ur a cikket, de alig tezem be a lábam, az asztaláról rám vicorítja méreg fogát az a kis szörny és rám vigyorg, hogy most sem — most sem beszélés... Szerkesztő ur vegye föl a tollat és szuja át vagy azt a kis szörnyet, vagy az én ijedt madárképpen vergődő szívem... huzza át az egészet és dobja a papirkosárba...



hogy az előző kísérletek teljes kudarczczal végződtek, s a vezetők felszólítására a munkásságnak csak olyan csekély töredéke volt hajlandó a műhelyét odahagyni, hogy a romboló cél: az egész gazdasági életnek teljes megbénítása egyáltalában nem sikerült.

Politikailag a dolog úgy áll, hogy jogosultságon és megokolatlan, ha a munkásság az ő végső fegyveréhez nyúl, a mikor még nem lát tisztán abban a tekintetben, hogy normális eszközökkel mit tudna elérni. A kormány javaslata nem utolsó szó. Nem ultimátum. Teljes illotéességgel hangoztatom, hogy a javaslat a kormánynak nem utolsó szava, sőt hogy a tárgyalások során további javító módosításokkal szemben nagy előzékenységet kíván tanusítani. Ha pedig így van, nem kötelessége a szociáldemokrata vezetőségnek, hogy ezeket a javító vizsgálatokat megvárja és lelkiismeretesen megvizsgálja.

Ugy a nemzeti munkapárt, mint a gazdasági élet valamennyi fontos tényezője, igen erős nyomást gyakorol a kormánynak, hogy egy esetleges tömegsztrájkjal szemben habozást nem ismerő energiával tegye meg azokat az intézkedéseket, melyek egy a dolgozni akaró munkások munkaszabadságának és munkajogának, mint általában a polgárság vagyoni és személyi biztonságának megvédésére szükségesek lesznek. A kormánynak a terrorral szemben gyűngeséget tanusítani nem szabad. De nem szabad a törvényhozásnak sem. Hiu reménység hát az, hogy a munkásság sztrájkján többet kaphat, mint anélkül kapna.

## KÖZIGAZGATÁS.

**Utépítések.** Erdővidék közönségének régi vágya megy teljesülésbe azzal az alispáni intézkedéssel, hogy a bibarczfalvi trvat. közutat a tavasi idő beálltával újraépítik. Az újraépítés fedezetet az imént kieszközölt rendkívüli államségélyből fog nyerni s a munkálatokat éppen ezért a legnagyobb alaposággal állandó jelleggel viszik keresztül, annyiban az egész uton alapkövetés is fognak lerakni. Itt említjük meg, hogy Firtos-váralja község határában történt közúti földcsuszamlás felvétele az államépítészeti hivatal részéről figyelembe van, s kedvező idő beálltával a javítások nyomban megtörténnek. Ugyancsak folynak a tervezett firtosmartonosi nagyobb utát-helyezés — és a homoródkeményfalvi uton az érdekeltek közmunkájával végbeviendő földmunkálatok előmunkálatai is.

**Állatvédő egyesületek.** Az országos állatvédő egyesület megkeresést intézett a megye alispánjához, miszerint állatvédő egyesületek föllállítására iránt a kezdeményező lépéseket tegye. Ezen megkeresés alapján *Sebesi János* alispán utasította Székelyudvarhely város polgármeesterét és a négy járás főszolgabíráját, hogy a városban, járásaikban ilyen egyesületek létesítésén munkáljanak. Az állatvédő egyesületek felállításának szükségességét kiemelni különösen a megyében főleg, hol az ember naponta többször látja az állatkinzások elrettentő eseteit. A fagyban korcsmák előtt áldogáló állatok, a roskadásig megterhelt szekerek, agyonhajszolt és vert lovak méltán hívják ki a társadalom akcióba lépését, ami bizonyára ilyen irányú egyesületek létesítésével és tevékenységével rövidesen meg is fog történni.

**Honvéd igazolványi könyvek.** A honvédelmi miniszter leiratolt uterzett Udvarhely megye közönségéhez, melyben értesíti, miszerint a honvédség az 1912. évi XXXI. t. cz. alapján átszervezendő. Az átszervezés következtében a honvéd igazolványi könyvek nagy része helyesbítésre szorul. A helyesbítés végrehajtása végett szükséges az érintettek honvédigazolványi könyveinek beszedése. Hogy azonban az illetők honvédigazolványi okmányok nélkül ne maradjanak, a honvéd kiegészítő parancsnokságok 1913. február hó 15-ig minden közigazgatási járásba (törvényhatósági joggal felruházott város, valamint rendezett tanácsú városba) „Ideiglenes honvédigazolványi lap”-

okat küldenek azon nem tényleges honvéd egyének részére, kiknek beosztása 1913. márczius 1-ével megváltozott és kiknek honvédigazolványi könyve ennek következtében helyesbítést igényel. Mindazon egyéneknek, a kik a honvédség átszervezése következtében 1913. márczius hó 1-én más ezredhez helyeztetnek át, a régi csapattest, sorozási évfolyam és régi anyakönyvi lapszám az igazolványi lap első oldalának bal felőli sarkába ironnal feltüntetve lesz. A járási tisztviselő az idegen járásba tartózkodók igazolványi lapját az utolsó bejelentett tartózkodási hely és jelentkezési időnek az igazolványi lap 3. oldalán ironnal történt feltüntetés mellett, a tartózkodási helynek megfelelő közigazgatási járásba elküldi akként, hogy oda legkésőbb február hó 25-ig beérkezzen. A járási tisztviselő a saját járásban tartózkodók igazolványi lapjait valamint azokat is melyeket idegen járásból kapott, a közérdek útján a tulajdonosnak 1913. február hó 28-án biztos módon kézbesíteti és tőlük egyszerűen a honvédigazolványi könyvet beszedeti.

**Főlétszámuk kiválasztása.** Az új véderő törvény alapján Udvarhely és Csik vármegyék területére a főlétszámú katonák kiválasztására szervezett bizottság *Sebesi János* alispán elnökletével 15-ikén fejezte be munkálatát. Nem kevesebb mint 311 egyén kérte a családfentartó stb. czímen a póttartalékba való helyezését és a bizottság valamennyi kérelmet indokoltan vélte, mely alapon aztán 233 a közönségnél és 78 a honvédeknek a póttartalékba lesz áthelyezve.

## H I R E K.

Székelyudvarhely, jan. 19.

### Az iskolai félév végén.

Eszembe jut az ez eleve, az a mohó figyelem, amellyel a diákok lelik félévi munkájuk eredményét — egy-egy jegyet. És ha láttam tragikus arczokat, akkor a megbukott diák arczja az, amikor kézhez kapja az okmányát.

Eszembe jut sok humor is. A szekundák terhétől kitérő vonat, az apák verései. Ez utóbbi egyenesen tragikomikum. Időzzünk csak ennélf. Mi ebben a tragikum?

Sulyos tragikumnak nevezem azt a nagy reménységet, mely csalódott. Csalódott a fia képességében.

De vajjon ezért verést érdemel a fiú? Hisz az ember nem egyszemélyi; képességei minden irányban kifejlődhetnek. Minden gyermek egyszersmird sokoldalú. Ha az egyik részben, pl. a tanulásban nem ér el eredményt, akkor az okos apa nem veri meg a fiát, hanem tisztában van a fia más képességei felől és kötelessége volna abban az irányban fejleszteni a gyermek képességeit. A rászorítás, verés eredményezheti azt, hogy talán protekció és a tanár jóakarata mellett egy „elégesség”-nek csufolt minősítést kap, de kérdem: az ilyen kierőszozott elégségek mógött mi van? Ki merem mondani, hogy a gyermek unottsága, kedvetlensége, az apa emésztődése, a tanár lelkiismeretének nyugtalansága. Ezen eredményekért kár mégis róni az utat a tanár szobájáig s kopogni nála irgalomért. Hanem igenis ha az apa látja, hogy a tanulásra nem alkalmas a gyermek, más teret nyit neki. Mert ezzel tartozik saját magának, fiának és a társadalomnak.

Saját magának tartozik, hogy megnyugtassa magát és ne emésztődjék.

Fiának tartozik ezzel, mert a kedvetlenül végzett munka idegölő és nincs meg a kívánt eredménye. Pedig ez forog fenn a gyermek föl.

S azért is tartozik ezzel fiának, mert a fiának természetes joga van szhhoz, hogy abban az irányban fejlődjék és tökéletesedjék, amely irányban tehetsége van, mert úgy tud jó és nagy munkát végezni. Az atya nem lehet közömbös a fiával szemben. És itt, még a praktikus életből felhozok egy példát. A hivatásos (mert vannak ilyenek!) kereskedősegéd, kinek 12 ezer korona évi jövedelme van (Ilyenek is vannak ma már Budapesten is) nagyobb disza a családnak, mint a 16 éven át tanult, de még most is az apja pénzéből költelező jogász (Itt a legnagyobb tisztelettel megjegyzem, hogy általánosságban, minden czélzás nélkül a való élet alakjairól van szó.)

Továbbá tartozik fiát olyan pályára nevelni az apa, amilyen a fiú képességeit alkalmassá teszi, mert ezzel a társadalomnak tartozik. Ugyanis a társadalomra nézve nem mindegy az, hogy egyedei végzik-e és lelkiismeretesen végzik-e a körükbe vágó munkát, vagy nem. Mert a társadalom csak

akkor erős és egészséges, ha tagjai minden téren elvégzik a szükséges munkákat. Pl. ha szellemi téren nagy az előrehaladás és anyagi téren mégis váltókkal és egyéb terhekkkel vannak megnyomorítva a társadalom tagjai, akkor nem mondhatjuk el, hogy egészséges és erős a társadalom. Minden téren annak kell lennie.

Ezzel még egy kis kitérőt is tehetnénk. Azt látjuk ugyanis manapság Magyarországon, hogy a „beamer” (hivatalnok) pályák tultömöttek. Anyagi, tehát gazdasági és kereskedelmi téren pedig nagy a hiány. Ez abnormis állapot.

Érezzük is hátrányát. A hivatalnok ember „ma már proletár lett, ki fizetésemelésért könyörög” (Élet 1912. jan. 28. szám.) Nem a végzett munkát fizetik neki, csak a kasztokba osztott voltát. Ez ugyan paradoxonnak látszik, mert mint gondolják, éppen a munka emelő kasztba (fizetési osztályok) a hivatalnokot, de mégis azt mondom, hogy inkább az ideje, mert ki tapasztalta valaha, hogy a végzett munkákat összehasonlították volna és ennek (a munkának) a révén jutott volna idősebb magasabb fizetési osztályba? A protekció és egyéb emelhet, de a munka ritkán, talán soha.

Ezzel szemben pedig a „szabad” pályákon a rátermottség és az elvégzett munka jön számításba. Ez demokratikusabb, emberibb, igazságosabb is. S mégis a magyar ember fézik a „szabad” pályáktól. Primához köti magát. Engedelemmel kimondom, hogy ez nem előrelátás és okosság, csak a látázata annak. Mert ha a kereskedő egy napon bevett 100 kor. tiszta hasznót (ritka, de van eset rá) miért kellene neki eszéjén ismét anyyi? Jön talán még egy hónapban belül ismét egy 50 koronás bevétel s a naponta begyűlő apró koronák is számítanak. És ezt a helyzetet jobbnak találom a 30-éka táján fillér nélküli járó hivatalnok helyzeténél.

Még csak egyet. Ma mindenben demokratikusok akarunk lenni és mégis lenézünk a kézimunkát. Ez nagy baj. „Nincs munka, fáradság hiábavaló” mondja az angol és ma a világalom az övék. Legyen érzéke a magyar apának is erre. Mi mindent kellene még erről mondani!

De visszatérek oda, ahonnan kiindultam. A bizonyítvány miatt nem dühösködni kellene és a gyermekét nem az utolsó reménnyel kellene pl. mesterségre adni, hanem örömmel, ha a gyermek cdivaló. Mert ott sokat tehet még szellemi téren maradvá egygyel több proletár, lenne. De ismét nemcsak az iparral vagyunk így. A gyermek pályaválasztásánál egy norma van: A gyermek hajlama, kedve, vágya. Ha erről 10 parancsolatot írna valaki, ajánlanám, hogy ezt tegye első parancsolatnak. Ugy nem volna annyi ületunt so. Videant...

Fj.

**Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Constantinescu* Viktor székelyudvarhelyi törvényezéki jegyzőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fiz. osztályba sorozott bírósági jegyzővé nevezte ki.

**Majláth — kalocsai érsek.** Egyik fővárosi esti lap információi szerint illetékes helyen már hetek óta kombináltják: ki lesz Caernoch utóda? Fölvonulták a törtétek s egész csomó megyéspüspök nevét hozták forgalomba, persze minden komoly alap nélkül. Különösen szeretettel jelölték kalocsai érsekké Fischer-Colbire Ágost kassai püspököt, holott mértékadó körökben erről soha se volt szó. Mint velünk közlik, Kalocsa érsekévé gróf *Majláth* Gusztáv Károly erdélyi püspököt fogják kinevezni. Ez befejezett dolog, csak az nem tudható még, hogy mikor hagyja el *Majláth* az ő szeretett gyulafehérvári rezidenciáját. Érdekes, hogy *Majláth* már évek előtt lehetett volna kalocsai érsek; több ízben felajánlották neki az érseki széket, de mindannyiszor elháritotta magától. Anyira igaz ez, hogy például Caernoch eldjét az érseki méltóságban, *Várossy* Gulát is ő ajánlotta kinevezésre az akkori kormánynak. Az erdélyi kath. egyházmegyét kétségtelenül nagy, szinte pótolhatatlan veszteség éri *Majláth* távozásával, mert az ő pártatlan áldozatkésztségét és buzgalomát nehéz lesz pótolni. A kormány és *Majláth* gróf között végleges megállapodás jött létre e tekintetben, hogy *Majláth* elfoglalja a kalocsai érseki széket. Kinevezetése, amelyhez Róma örömmel fog hozzájárulni, már legközelebb megtörténik. — Nagy gondot fog okozni ezután az erdélyi püspöki szék betöltése, mert a pályázók egész serege fog érte fönvonulni.



**Irodalmi ünnepély a kollegiumban.**

A kollegium ifjusági „Petőfi Önképzőköré” január 26-án, vasárnap d. u. 5 órákor az Intézet tornacsarnokában irodalmi ünnepélyt rendez. A változatos és gazdag műsor Br. Eötvös József emlékét ültetve fel születésének 100 éves évfordulójára alkalmasból. Az érdeklődő közönséget ezuttal is tisztelettel meghívja a rendezőség. Műsort a jövő számban közölünk.

**Üdvözlő levelek és táviratok.** A mult héten lezajlott főispán-installáció a vármegye határán kívül is érthető érdeklődést váltott ki, amit Ugron János főispánhoz tömegesen érkezett melegehangú üdvözlő levelek és táviratok is bizonyítanak, melyek valamennyiből a baráti szeretet, a kiváló férfiú iránt érzett mély tisztelet és őszinte ragaszkodás szava csendül ki. Üdvözlő leveleket és sürgönyöket küldöttek:

Báró Fejérváry tábornagynagy, m. kir. teatorokapitány, Ugron István cs. és kir. mb. követ és mb. miniszter, Dr. Némethy, Kazy, Balog, Karátson államtitkárok, Báró Feilitsch ny. földm. miniszter, Gróf Mikos Zsigmond, Báró Kemény Ákos, Somogyi, Kéry, Gyalokay, Mara, Dr. Bernády György, Széll főispánok, Gróf Haller, Gróf Lázár ny. főispánok, Pekri Sándor nagybirtokos mint Kisküküllő vm. megbízottja, Fekete és Tornovszky kir. ítélőtáblai elnökök, Vén András táblai tanácselnök, Thury, Kozma, Szabó Albert, Dr. Kovácsy közigyűzők, Kósa Mihály min. o.-tanácsos, László Mihály udvari tanácsos, Ádám Dénes kur. bír., Szabó Dénes ítélőtáblai bír., Demény Ferencz, Szilveszter bírák, Hegymegi Kisa Pál min. fog., Péter Károly egyházkerületi titkár, Katonay min. oszt. tanácsos, Kiss István pü. tanácsos, Boldogházi Evinger Aotal fumei kormányzósági sh. főigazgató, Révffy Zoltán kir. ügyész, Ember János, Deák tanfelügyelők, Marosvásárhelyi Agrár Bank, több község képviselőtestülete, továbbá Báró Szentkereszty, Gróf Normann, Báró Kemény, Báró Sebesi, Gyarmathy, Menyhárt és Vajda eszperesek, Lőrinczi unit. eszperes, Klein Géza, Dr. Török Pál, Nagy József, Braun Gyula vízépítő mérnök, Sárdi Simény Gábor, Arkosi Mihály Károly, Dr. Ferencz Mihály Zsigmond, Bakó Lázár, Soó Gáspár, Bod Károly, Pluhár Gábor, Dr. Ádám, Stein rabbi, Szentpétery Ferencz postafőnök, Dr. Dömötöri Halász Gábor posta- és távirati titkár, Menyhárt Jenő, Pál Adolf, Pál Dániel, Deák Gergely, Nagy Gergely, Benkő Mihály, Gagyi Lajos, Szarka Tivadar pü. titkár, Ifj. Asztalos Lajos, Dr. Hawkó stb. stb. mieg Nagyöküllő vármegye küldöttségileg képviseliette magát az ünnepélyen.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy a tisztelegések mult számunkban közölt sorrendjéből kimaradtak a következő csoportok: a Népevelési Egyesület *Hlatky* Miklós igazgató vezetésével, a kereszturi áll. tanítóképző *Ujváry* Mihály igazgató vezetésével, Nagyalambfalva község küldöttsége Br. Sebesi Sándor vezetésével, a bögözyi 80 tagu küldöttsége és a rugonfalvi kör *Jeddy* Tamás vezetésével.

**Bernády György** marosvásárhelyi főispán beiktatása 11-ikén történt meg fényes ünnepségek közt. A kiváló, közszerelemben álló férfiú, a modern Marosvásárhely megteremtője, installációján Székelyudvarhely város képviselőtestületben *Gotthárd* János polgármester vett részt.

**Palla Jenő sikere.** Az iparművészeti Muzeumban hétfőtől fogva megtekinthető a közönség a borszéki vizet hirdető plakátok pályázatának díjat nyert munkáit. A pályázatra 106 munka érkezett. Az első díjat Voit Ervin kapta, a másodikat Haranghy Jenő, a harmadikat Somfai István. Megvételét *Biró* Menyhért, *Palla* Jenő és *Felkey* György terve. Ide vonatkozólag a következőket írja a budapesti „Az Ujság”: „Meggyőződésünk szerint a feladatot a legsikeresebben *Palla* Jenő oldotta meg. Terve ötlet, megoldás és eredetiség tekintetében valamennyi társa között a legkülönb. Voith Ervin munkája ötlet dolgában (ami pedig mégis csak fontos követelménye a plakátnak) konvencionális. Somfai terve pedig egyáltalán nem plakátszerű.

**Tanítógyűlés.** Az általános tanítóegyesület f. hó 20-án d. u. 8 órától kezdődőleg Székelyudvarhelyen, az áll. el. iskola tanácskozó termében rendez. vál. ülést tart. Az ülés tárgya: a választmány megalakulása, elnöki bejelentések és az 1913. évi pályázat kiütése.

**A románok és az új magyar püspökség.** Az új görög-katolikus magyar püspökség ellen a románok részéről indított mozgalom ez idő szerint szünetelőben van, noha a román egyházi körök állandóan felszinen tartják a kérdést. Hir szerint a román egyházfők azzal az eszmével foglalkoznak, hogy kérni fogják a kormányt, hogy küldessék ki a római szentezék és az érdekelte egyházmegyék részéről egy egyházi bizottság a mely községről-községre járva vizsgálja meg a helyzetet és állapítsa meg ama községeket, a melyek óhajtják az új püspökségbe való bekebelezést, de ama községeket is, a melyek a bekebelezés ellen tiltakoznak és a régi egyházmegyéjükbe való visszacsatolást kívánják. Román görögkatolikus körökben azt hiszik, hogy a kérdésnek ilyen elintézés ki fog elégíteni minden érdeket és hozzá fog járulni a jelenlegi feszültség megszüntetéséhez.

**Szabad lyceum** ez évi negyedik előadását *Tyma* Lajos főreáliskolai tanár tartotta a *nyarvendzserről*. Működésig feszült figyelemmel kísért előadást az előadó tanár igen ügyesen boncolgatta a hasonlatok által világította meg az elvont részleteket. Előadás után *Rájk* József ifju iparos Sipos E. *Bujdosó* című költeményének szavalásával aratott tapsot. Ugy az előadó tanárnak, mint a szavalónak *Biró* István biz. elnök mondott köszönetet szives közreműködésükért a adott pár szóban intelmet az iparos ifjuságnak, kik ez alkalommal a lyceumi előadástól távol maradtak. Az előadást ének előzte és zárta be. Ma Dr. *Hoffer* András koll. tanár fog előadást tartani a szokásos helyen és időben.

**Legelőjavítási akció.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a kopár és vízmosások helyek gazdasági állapotának megjavítását célzó munkálatok végrehajtása érdekében a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz Udvarhelymegyéből 2 erdő altiszti állást rendszeresített e ezeknek betöltésére nyilvános pályázatot hirdetett.

**Működvelői előadás.** A Jótékony Nőegylet, mint értesülünk, a farsang folyamán, talán éppen hushagyókedden, vagy, amennyiben a szereplők nem készülhetnek el, egy héttel későbbben tánczszal egybekötött működvelői előadást rendez. Most folynak a darab kiválasztása körül a pour-parlék, s ha megállapodásra jutottak az előadandó darab tekintetében, ugy nyomban hozzálátanak a szereplők felkéréséhez és a betanuláshoz. Az estélyi iránt az érdeklődés már is széleskörű, ami annak sikerét eleve biztosítja.

**Sóvidék fejlődése.** Felsőfőlván mozgalom indult meg, hogy az ugynevezett Sóvidéken egy népevelési egyesületet létesítsenek. Az alakulása élén *Hetszer* Kálmán igazgató-tanító áll, ki az előkészítő bizottsággal a január 22-ikén az állami iskola tantermében tartandó alakuló gyűlés érdekében a következő felhívást bocsátotta ki:

Társadalmunknak nemcsak érdeke, de szükségesezerül kötelessége gondoskodni, hogy a nép széles rétegei fiatalokukban bármint fogyatékos iskolázásban részesültek is, felnőtt korukban közmívelődés eszközeivel olyan erkölcsi és értelmi színvonala emelkedhessenek, hogy szerzett ismereteikkel nemcsak anyagi boldogulásukon tudjanak élni mindazokkal a polgári jogokkal, melyeket egy szabad és demokratikus alkotmány biztosít részükre. A közmívelődési feladat vidékünk minden polgárát bevonná a nemzeti közmívelődés mindgyere szélesedő, erősödő áramlatába. Ne csak önképzésének alkalmas eszközeit találja a különböző tanfolyamok, előadások, felolvasások, gazdakörök, népházak és társadalmi egyesületek segítségével, de érezze is mindenki, hogy nemcsak adófizető, közterehet viselő polgár, hanem tagja is a nemzeti kulturaközönségnek, helyzete és értelmi tehetségéhez mérten élvezője és részese azoknak az erkölcsi javaknak, melyek együttesen a nemzet legdrágább kincsét, a nemzeti közmíveltséget alkotják. Egyesületünk megalakulásával a közmíveltséget öhajtuk — a szociális kor követelményeinek megfelelően — fokozottabb mértékben szolgálni, azért kérjük a társadalm minden rendű és rangú tagját, hogy munkánkban segítsen, és o mugasztos cél szolgálataiba állva, annak eredményes előhaladását biztosítani sziveskedjék.

**Élet a jégen.** A Korcsolyaegylet jégpályáján hetek óta eleven élet van. A hatalmas szép pályát nap nap után előszeretettel keresi föl a közönség a piros arcok, ragyogó szemek villannak fel mindenfelé és a szabad levegőhöz, a természethez való visszatérés ulti diadalát. A pálya visszhangzik az élettől, a jókedvtől, a melyben egyébiránt része van annak is, hogy a rodli pályán még nem indulhatott meg hó hiányában az élet, bár e pálya földmunkálatait tetemes anyagi áldozattal létesítette az egyesület vezetősége. A korcsolyapályán naponta délelőtt 10 órától déli 1 óráig, délután 2 órától fél 5 óráig tart a korcsolyázás és hetenként háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken este fél 6 órától fél nyolczik világitás mellett lehet korcsolyázni, de ezen napokon délután a pálya zárva van. Az egyesület elnöksége tervbe vette egy jégünnepély rendezését is, csak éppen hóesésre vár, hogy a mulatság hangulatosabb lehessen.

**A Dalegylet hangversenye.** A székelyudvarhelyi Székely Dalegylet február hó 2-án a Budapesti Székely nagytermében tánczszal egybekötött nagy hangversenyt tart, teljesen új műsorról, melyre a meghívók a napokban fognak szétküldötni.

**Egyházi adókitetés.** A református egyházkebli tanácsa az 1913. évi egyházi adót kivette. Az adókitelési főkönyv a lelkeszi hivatalban 15 napon át közszemlére van kitéve és ez idő alatt bárki megtekintheti. A netaláni felszámolásokat is ez idő alatt lehet megtenni.

**A Népevelési egyesület közgyűlése.** Az udvarhelymegyei népevelési egyesület folyó évi január hó 21-én d. e. 10 órákor Székelyudvarhelyen, a vármegyeház kiatermében tartja 1912. évi beszámoló közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentése. 3. Számadatok előterjesztése és a számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az 1913. évi költségvetés megállapítása. 5. Titkári, főtitkári és jegyzői állás botöltése. 6. Indítványok. Közgyűlés előtt d. e. 9 órától kezdődőleg ugyancsak a vármegyeház kiatermében választmányi ülés tartatik.

**A Polgári kör állérestélye.** A Polgári önképző egyet jan. 21-iki állérestélyét rendezik: *Kassay* Rózsaika és *Museka* Mariska. Az estélyen közreműködnek: felolvas: Dr. *Kassay* István, szaval *Sáska* Annuska, dialogot adnak elő: *Waltner* Lenke és *Székely* Jenő, begedülőt játézik *Nagy* Ferencz tanár, népdalokat énekel *Székely* Jenő, melodramát ad elő *Ifj. Reich* József végül a kollegiumi ifj. vonónégyese játszik. Ezután táncmulatság lesz.

**Magyargazdaszövetség a vármegyei népevelési egyesületért.** A vármegyei népevelési egyesület elnöksége az egyesület szervezkedésére vonatkozólag előterjesztést tett a Magyargazdaszövetségnek. A Magyargazdaszövetség leirata most érkezett az elnökséghez, melyben értesíti az egyesületet a választmány azon határozatáról, hogy az egyesületet hazafias tevékenységében a vállalkozásában a legmeszebb menőleg támogatja. Szivezen várja az egyet további javaslatait, hogy azok keresztül vitelében támogassa.

**Pisztrángköltő ház.** Csikszeredában a földmives iskola havasalji gazdaságában pisztrángköltő ház épült. A költőház 30.000 szivárványos pisztrángokra kiköltésére alkalmas. Innen lesznek betelepítve a Hargita havasi patakjai Csik, Udvarhely és Háromszék megyékre kiterjedőleg.

**x Az Est az új évben is a régi marad.** Mert régi dolog az, hogy Az Est formában, hangjában, cikkeinek megírásában egészen új, régi dolog az, hogy új vért, új bátorságot, új levegőt hozott a magyar hirlapírásba. Két és fél éve él csak és mindenki úgy érzi, hogy régi barátja, mert régi, megtanoríthatatlan a tisztessége, a becsülete. Régi az a törekvése, hogy a legjobb írakkal a legjobbat és hogy minden új dolognál Az Est legyen a legelső. Régi erőjevel küzd ezentul is új eszmékért, mindenütt ott lesz, ahonnan hirt akar hallani a világ. Politika, társadalom, színház, sport, az élet ezer megnyilatkozása, mind a legkitűnőbb riportokban él Az Est hasábjain. Magyar lap, melyet forrásul használ az egész világsajtó, mert Az Est munkatársai



bejárják az egész világot és együtt jelennek meg mindenütt az eseményekkel. Áldozatkészége határtalan, elterjedése példátlan. Olvasóinknak, ha lapunkra hivatkoznak, Az Est kiadóhivatala (Budapest, VII. Erzsébet körút 20.) szívesen küld mutatványszámot. Előfizetést elfogad bármely postahivatal. Előfizetési ár egész évre 18 K.

#### Tanítói kinevezések és áthelyezések.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter most tette közzé a januári állami tanítói kinevezéseket és áthelyezéseket. Kinevezést nyertek: Agyagfalvára Földes Gizella, Kissolymosra László Ilona, Korondfenyőkútra Veress István atyhai róm. kath. tanító, Székelyderzse Fogarasi Margit, Gyepesre Zsák Mózes, Petekre Péter Etelka okl. tanítók, illetőleg tanítónők. Áthelyezettek: Petekről Kovács Lenke Tiszaföldvartanyára (Jásznagykunszolnokm.), Bibarczfalvára Zoltán Ilona Avasfelefaluról, Székelyderzse Kendi István Kénosról.

**Zászlószentelés.** A helyi földmives társulat ma délelőtt 10 órakor a róm. kath. plebánia templomban tartja zászlószentelési ünnepélyét.

**Betörők Eldorádója.** Parajdon 13-ikán éjjel a betörések páratlan rikordját érték el a mennyiben nem kevesebb, mint öt helyre törtek be anélkül, hogy a jeles idegeneknek a legkisebb bántódásuk is lett volna. A mint utólagosan megállapították elsősorban is Stein Izsák boltjába, majd a Zárug Géza üzletébe mentek a tolvajok, mindkét helyről a napi kasznát magukkal vivén; ezután Szalasy rubásboltját keresték fel, honnan a gyógytárba vonultak; innen a pénztár mindenestől magukkal emelték. Munkájuk eredményével még ekkor sem elégedtek meg, mert egy kis pihenő után a Máthé László kirakatát feszítették fel. Úgy látszik, hogy itt elbizakodva, valamivel hangosabban dolgoztak, mert a házbeliek a zajra felébredtek, mire a társaság kerekelt oldott. A farsangi tréfa határát kissé túllépőknek, mint nekünk írják, most bottal ütök a nyomát.

**A bérlet- és szabadjegyek érvényesítése.** A kereskedelemügyi miniszter az 1912. évre kiállított államvasúti kedvezményes évi bérlet- és szabadjegy érvényességét e hó 31-éig bezárólag meghosszabbította. Ez a meghosszabbítás nem vonatkozik az időleges szabadjegyekre és a kedvezményes igazolványok egyéb neveire; jelesül a félúru menetjegy váltására jogosító arczképes igazolványok csak az esetben jogosítanak kedvezményes utazásra, ha azok az 1913. évre megfelelően érvényesítve vannak.

**Casinói közgyűlés.** A székelyudvarhelyi Casinó folyó hó 26-ikán délután 4 órakor Soó Gáspár elnöklételevel tartja rendes közgyűlését. Tárnyasorlat: Elnöki megnyitó. Titkár jelentése. Kiküldött bizottságok jelentései. Költségvetés. Esetleges indítványok. Tisztújítás.

**Érdekes adatok.** Csikmegyében az utóbbi esztendőben az alábbi mértékben történtek erdő-eladások:

1899. évben . . . . .	K. 261.954 22
1900. " . . . . .	110.268 76
1901. " . . . . .	320.557 42
1902. " . . . . .	480 417 60
1903. " . . . . .	405 038 51
1904. " . . . . .	993 043 95
1905. " . . . . .	4 335 991 64
1906. " . . . . .	5 589 659 80
1907. " . . . . .	1 215 715 50
1908. " . . . . .	576 751 25
1909. " . . . . .	393 951 01
1910. " . . . . .	1 047 296 54
1911. " . . . . .	5 576 066 50

Összesen tehát Csikmegyében 21 millió 406.602 korona 70 fillér folyt be erdőeladásokból.

#### Félévi vizsgálatok a szakiskolában.

A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kő- és agyagipari szakiskola 1912—1913. tanévi első félévi vizsgálatát a következő sorrendben tartatnak meg: Január hó 30-án délelőtt 7—8. költségvetés IV. évf. 8—9. agyagipari technológia III. és IV. 9—10. mértan I. 10—11. számtan II. és III. 11—12. magyar nyelv I.; délután: 2—3. kőipari technológia III. és IV. évf. 3—4. építési edényalaktan II. 45. magyar nyelv IV. 5—6. magyar nyelv III. 81-én délelőtt: 8—9. természettan I. évf. 9—10. magyar nyelv II. 10—11. ábrázoló mértan II. 11—12. egészségtan IV.; délután: 2—3. számtan I. évf. 3—4. hittan I—IV. 4—5. vagytan II. 5—6. könyvitel IV.

**Halálozás.** Id. *Agotha* Lajos életének 65-ik évében f. hó 10-ikén Csikszentdomokoson elhunyt. A megboldogultat *Agotha* Róza férjezet Dazbed Sándorné és *Agotha* Lajos gyermekei valamint számos székelyudvarhelyi rokona gyászolja.

**Vadászati kihágás.** Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy idegen területen úgy a sebzett, mint a nem sebzett vadnak üzése az engedély nélküli vadászás tényálladéka.

**Modern méhészet a kereszteri közpénzben.** A földmívelésügyi minisztérium a székelykereszteri tanítóképző intézet kertjében levő méhészpavilon kibővítésére és felszerelésére 1600 kor. segélyt utalványozott. A kibővített és teljesen felszerelt méhészet ezután minden évben 1—2 tanfolyam tartatik tanítók, papok részére.

**Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erősbé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellenálló képessé tesszük. Az angol gyermek balandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert a fent emondottakra ott kiváló gond fordították a nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamájolajat, mert a szer az, mely óriási nagy táperejénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be e szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik a e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyermek szívesen veszi.

**Elszámolás.** A Nőegylet tevékeny pénztárnoka, *Biró Sándor* kolleg. tanár ur a következő elszámolás közlésére kért föl:

A szegény iskolás gyermekek felruházására és karácsonyfájára következő adományokat kapta a Nőegylet: *Solyomossy Annuska* és *Robonyi Pirokka* gyűjtése: *Robonyi Adolf* 2 K, *Dr. Borosnyai Pál* 2 K, *Duka Andrásné* 1, *Homolay Lajos* 1-20, *Szabó Dénes* (Zetelaka) 1, *Szabó Endre* 1, *Kiss Dánielné* 0-40, *Orbán Gergelyné* 0-60, *Olasz Erzsébet* 0-20, *Dénes Béla* 0-20, *Benek Árpád* 0-30, *Steinburg Ottóné* 1, *Nagy Irma* 1, *Ganz féle vill.* r. t. 2, *Székelyhidy Viktor* 2, *Teinor Szerén* 0-40, *N. N. 0-20*, *Becsek Aladár* 2, *Félegyházi Antalné* 2, *Dr. Szöllösi Ödön* 10, *Hartmann János* 0-20, *Valter Lenke* 2, *Németh* 0-40, *N. N. 0-20*, *Laiberné* 0-20, *Dr. Tamás Bálintné* 1, *N. N. 0-20*, *Szabóné* 0-40, *Mártonovics Szilárdné* 2, *N. N. 0-20*, *N. N. 0-20*, *Haán Ilona* 2, *Györfi Ferencz* 0-20, *Kertész Albertné* 1, *ifj. Nagy Pálné* 0-40, *N. N. 0-20*, *N. N. 1*, *özv. Csűrös Józsefné* 0-20, *Szabó Gáborné* 2, *Dr. Kosa Jánosné* 1, *K. J. 1*, *Vadász Géza* 1, *Wizanitzki hadnagy* 1, *N. N. 0-20*, *Olasz Péter* 1, *Ványk K. 2*, *Sz. F. 0-40*, *N. N. 0-20*, *Lotzné* 1, *N. N. 0-20*, *özv. David Andrásné* 0-20, *Szendri Gyuláné* 1, *Kölemen Ilona* 1, *Vitalis Elek* 1, *Bocz Endréné* 1, *Ugron Ákos* 3, *N. N. 0-20*, *Papp Istvánné* 1, *N. N. 0-50*, *Szentes Annus* 0-20, *N. N. 0-60*, *Biemer Gusztávné* 1, *özv. Gyarmathy Ferencz* 1, *Kovács Dánielné* 2, *Szemler Ferencz* 1, *Németh A.-né* 1, *Hargita Nándorné* 1, *Szöllösné* 2, *Váró Gézané* 2, *Nagy Elemérné* 1, *Balázs Sándorné* 1, *Szabó Mihályné* 0-20, *Sándor Béláné* 1, *Marát Józsefné* 1, *Szepesi Józsefné* 1, *özv. Solyomossy Lajosné* 0-60, *Zárug Antalné* 1, *Siogmund Józsefné* 2, *Borosnyárné* 2, *Pál Gyula* 2, *Nagy Kálmánné* 1, *Balassy Sándorné* 2, *Biró Istvánné* 2, *T. L. 0-66*, *Fernengel Frigyes* 0-30, *Harsia Jusztinán* 1, *Alzmann Viktor* 1, *Dr. Losdorfer* 1, *Huáz R.-né* ruha, *Csánki Józsefné* 1, *Pap Dénesné* 0-30, *özv. Kabosné* 1, *Válentsik L. 0-20*, *Biró Dénesné* 1, *Bodrogi Ibolyka* 1, *N. N. 0-40*, *Zimny Ferencz* 1, *Persian János* 1, *Haázné* 1, *Dr. Solyomossy Lajosné* 2, *Beke István* 1, *Göllner Béláné* 2, *N. N. 0-80*, *özv. Csahély Adolfné* 1, *N. N. 0-10*, *Sándor Mózesné* 1. Összesen 113-36 korona.

2. *Robonyi Marika* és *Solyomossy Lolu* gyűjtése: *Jodái Gáborné* 3, *Dr. Híndlerné* 2, *Ugron Lázárné* 3, *Dr. Kovács Mórné* 2, *N. N. 0-20*, *Jakab Lajos* 0-20, *N. N. 0-40*, *Chalupka Rozsóné* 1, *Dr. Egyed Balászné* 2, *Szász József* 0-40, *Esztégár Bálintné* 2, *Dr. Mezei Pálné* 1, *János Gyuláné* 2, *özv. Nagy Lajosné* 1, *Vagner Henrik* 2, *Persian Jánosné* 3, *Dr. Vaas Lajosné* 2, *özv. Gyertyánosy* 1, *Fülöpné* 0-60, *Dr. Imreh Domokosné* 2, *Becsek Aladárné* 3, *Dr. Kovács Jenőné* 2, *özv. Török Pálné* 2, *Mária* 1, *Dr. Kassai István* 1, *Csanády Zaláné* 1, *Vajda Ferencz* 1, *Bod Károlyné* 1, *Bod Emma* 1, *Baloghné* 0-20, *Nagy Lajosné* 0-60, *Márk Albertné* 1, *Birtalan Sándor* 1, *Kibédi* 0-20, *N. N. 0-40*, *N. N. 0-20*, *özv. Kassey Endréné* 2, *Bokor A. 0-08*, *Gábor Anna* 0-20, *Orbán Albert* 0-20, *Daróczi Jánosné* 1, *N. N. 1*, *Kovács József* 2, *Farczdy Béla* 2, *Tiriczky Antalné* 0-10, *Soós Józsefné* 0-20, *Király Ferencz* 2,

*Tompas Árpádné* 2, *N. N. 1*, *N. N. 1*, *N. N. 0-40*, *Embery Árpádné* 1, *N. N. 0-30*, *özv. Biró Sándorné* 1, *Tassalyné* 1, *N. N. 0-50*, *N. N. 0-20*, *Zonda Józsefné* 2. Összesen 68-68 korona.

3. *Br. Orbán Ella* gyűjtése: *Fabinyiné* 1-20, *Flórián Kristófné* 2, *Flórián Bogdán* 2, *özv. Br. Orbán Bodogné* 2, *Székely Dénesné* 2, *Kun Béláné* 2, *Balázs Károly* 0-30, *Ibrich Adolf* 1, *Dr. Nagy Samuné* 2, *Dr. Szöllösi Ödön* 4, *Bartha Károlyné* 2, *özv. Gál Jánosné* 2, *özv. Szabady Ferencz* 2, *Udvarhelymegyei Takaréki* 5, *Schuller Mihály* 1, *Ferenczy Ferencz* 2, *Lányi Imréné* 1, *Hlatky 2*, *Szabó Árpádné* 1, *Dr. Urbányi Istvánné* 3, *Szákács Zoltánné* 2, *Röményi Frigyes* 2, *özv. Solyomossy Pálné* 2, *Dr. Pál Ernőné* 2, *Barkóczy Albertné* 2, *Demeter Dénesné* 1, *Gáspár Boldizsárné* 2, *Sterba Ödön* 2, *Hollay Sándorné* 2, *Dr. Luchaub Gyuláné* 2, *N. N. 0-30*, *Szöcs Pálné* 0-20, *V. Z. 2*, *Révffy Zoltánné* 2, *Rápolti* 1, *Betegh Pálné* 2, *Heitz Adolfné* 2, *Sebesi János* 10, *Dr. Görögényi Károlyné* 2, *Dr. Lányi Imréné* 1, *Papp Annuska* 2, *Baczó József* 0-50, *Czimerer Béláné* 0-30, *Dr. Macskásiné* 2, *Dr. Dobos Ferencz* 1, *Háger Gyuláné* 1, *Nik Pálné* 1, *Daróczy Miklósné* 1, *özv. Leodvayné* 1, *Javó Ferencz* 2, *Harth Anna* 1, *Hánn Józsefné* 1, *özv. Szabó Józsefné* 1, *Szkösd Miklósné* 2, *Dolny Róbertné* 2, *Szabó Andrásné* 1, *Fröblich Ottóné* 2, *özv. Stratzinger Emilné* 2, *Györfi Titus* 2, *Dr. Rimóczy* 1, *Gaskó Gyuláné* 1, *Gergely Ilonka* 1, *Dr. Szabó Gyuláné* 1, *Gaál Endre* 1, *Dr. Mezei Ödön* 2, *Ilyés Vilma* 1, *Olasz Gyula* 1, *Barcsay Károlyné* 2, *Szentkovics Jánosné* 2, *Zöld János* 1, *Izákovits Bernát* 1, *N. N. 0-20*, *N. N. 1*, *Koncz Árminné* 2, *Homolay Lajosné* 3, *N. N. 0-50*, *Dénes Samuné* 1, *Horváth Károlyné* 4, *Válentsik Ferencz* 2, *Germarcsné* 2, *Dr. Burdáz Imréné* 1, *Lukácsfy Teréz* 1, *Kovács Istvánné* 1, *Gönczi Lajosné* 2, *Soó Gáspárné* 1, *Sámsón Lajosné* 1, *Popovics Alszredes* 5, *Draschenovich* 1. Összesen 150-50 korona.

A három gyűjtőben együtt begyűjtött 332 kor. 54 fillér. Legtöbbet áldoztak a szegény gyermekek részére a gyűjtők, akik ezen nem kellemes szerepre készséggel vállalkoztak a akiknek szíves fáradságát eléggé megköszönni nem tudjuk. Legyen jutalmuk az a tudat, hogy Isten előtt kedves dolgot cselekedtek, midőn az elhagyott gyermekek gondját felvették. Az Isten hajdan angyalokat küldött, hogy örömet vigyének az emberek közé. Emlekezzünk meg azokról a kis angyalkákról is, akik czukorra kapott filléreiket meggyűjtögetve 4 szegény kis leánynak adtak jó meleg ruhát. Bizonyára a czukornál edesebb volt a pillanat, amikor látták a szegény gyermekek arcát fölragyogni a gazdag karácsonyfa alatt. Ezek a fillérek nagy értéket képviselnek, mert ezek önék a növekedő lélekkel. A gyűjtő *Homolay Margitka* volt; adakoztak: *Homolay Margit* 230 fillér, *Horváth Margit* 30, *Horváth Klára* 20, *Horváth Gida* 80, *Amberboj Adél* 26, *Embery Piri* 26, *Embery Ilonka* 4, *Vass Magda* 186, *Vass Márta* 186, *Székelyhidy Gizi* 10, *Péron Jeanne* 152, *Dollay nővérek* 32, *Kasay Jolán* 16, *Gönczi Sári* 2, *Szabó Ika* 12, *N. N. ur* 46, *N. N. néni* 4, *Tamás Márta* 20, *Lántzy Baba* 20, összesen 11 korona. *Horváth Margitka* gyűjtött 4 koronát. Ebből a 15 koronából négy leányka kapott ruhát.

A Játékony Nőegylet a gyűjtésből kapott összeget kipótította és 15 fiúnak adott uj ruhát, 15 fiúnak uj csizmát, 15 leánynak uj ruhát és 15 leánynak uj cipőt, tehát 60 gyermeket segített részint ruhával, részint lábbelivel. Az összes adományok értéke 627 korona 20 fillér. A pénz áldozat mellett tetemes időt és fáradságot kíván a szegény gyermekek felruházása, ezt a nehéz munkát a Nőegylet elnöksége végzi: *Homolay Lajosné*, *Becsek Aladárné*, *Dr. Solyomossy Lajosné*, *Esztégár Bálintné*, *Mesey Nelli* stb. legyen jutalmuk a karácsonyfa felodolatlan képe a sok örvevendő boldog gyermek arccal. Az a boldogság legyen jutalmuk, amelyet szereztek a szegény gyermekeknek!

## TANÜGY.

**Tanítói kinevezések.** A *Néptanítók Lapja* legközelebbi száma közli a januári tanítói kinevezéseket és áthelyezéseket. Immár harmadik éve jelennek meg az új rend szerint a kitűzött határidőben a legnagyobb pontossággal a tanítói kinevezések. A gyakorlat fényesen igazolta, hogy az új rend, a melyet *Zichy János* gróf miniszter teremtett meg a kultuszminisztériumban, a belső és a külső adminisztrációt lényegesen egyszerűsítette és az iskolák belső életének zavartalan működését is nagyban elősegítette. Most szeptemberig nem lesznek új kinevezések nehogy az iskolákban már megkezdett intenzív munkát az esetleges tanítótávolságok megakasszák. A kultuszminiszter összesen 139 tanítót, illetve tanítónőt nevezett ki és mintegy ötvenhárom helyezett át.



## KÖZGAZDASÁG.

A vármegyei gazdasági egyesülettől.

**Felhívás a gyümölcstermelőkhez.** (24—1913.) A nagymót. m. kir. földmivelésiügyi miniszterium újból kívánja megállapítani azon gyümölcsfajta-csoportokat, melyek vármegyénk egyes völgyeiben tömegtermelésre alkalmasak. Felhívjuk a gyümölcstermelőket, lelkész, tanító urakat, a gazdakörök vezetőit, hogy e téren szerzett tapasztalataikat, ohajtásaikat e hó 26-ig az egyesület titkári hivatalához bejelenteni sziveskedjenek. Székelyudvarhelyt, 1913. jan. 16. *As elnökség.*

**Felhívás.** (25—1913.) A földmivelésiügyi min. febr. hó 1-től apr. 30-ig terjedő szeszfőzői tanfolyamot nyit 25 hallgató részére Kassán, hol az illeték mezőgazdasági szeszgyárvezetőknek képezetnek ki. Felhívunk 18-ik életévüket betöltött oly ifjak, kik felvételi vizsga alapján igazolják, hogy a magyar nyelvben jártasak, irni, olvasni, számolni tudnak, hatóságai bizonyítványt nyújt igazolják, hogy valamely szeszgyárban legalább egy szeszfőzési időnyben mint gyakornokok alkalmazva voltak és a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak.

**Felhívás termelőinkhez.** (26—1913.) A Budapest Székesfővárosi Községi Élelmiszer árusító Üzem felhívja a gazdálkodó közönséget, hogy szüksége van 45 elárusító helye részére nagyban szállítandó baronfira, tojáásra, bizott marba, sertés és juhhusra, hol a gazdák terményeiket a legelőnyösebben értékesíthetik.

**Figyelmeztetés a tejszállítókhöz.** (27—1913.) A földmivelésiügyi miniszter a tejszállítóknak tisztán nem tartását 200 K terjedő büntetéssel sújtható kibégásknak minősítette, s utasította a hatóságokat a szigorú ellenőrzésre. Miről a tejszállító gazdákat sajtó érdeklődésben figyelmeztetjük. Székelyudvarhelyt, 1913. január 16. *As elnökség.*

**Felhívás.** (28—1913.) A tavaszi vetőmag hiányra való tekintetből egyesületünk vagy saját számlájára, vagy a Kirendeltség útján szándékozik vetőmagot beszerezni, s tagjaink közt, kik a falusi gazdakörök útján ehhez nem juthatnak, önköltségi árban kiosztani. Felhívjuk ezért egyesületünk tagjait, hogy zab és árpa vetőmag szükségleteiket a titkári hivatalhoz jan. 28-ig jelentésként be, hogy a hozatandó mennyiség iránt tájékoztatva legyünk. Székelyudvarhelyt, 1913. jan. 16. *As elnökség.*

**Közgyűlési meghívó.** (20—1913. szám.) Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 28-ikán, kedden délelőtt 10 órakor a vármegyei ház kistermében rendes évi közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívhatnak. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnök választás. 3. Titkári jelentés az 1912. évről. 4. Az 1912. évi zárszámadás előterjesztése, a számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Azon indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlést megelőzőleg 4 nappal az elnökséghez beadtak. Közégek, gazdakörök meghatalmazottak által képviselhetik magukat. A közgyűlést megelőzőleg d. e. 9 órakor választmányi ülés tartatik a tárgysorozat egyes pontjainak előkészítése ügyében, melyre a választmány tagjai meghívhatnak. Székelyudvarhely, 1913. január 14. *As elnökség.*

## Szerkesztői üzenetek.

D. L. Sorát ejtjük; csak verset ne!  
R. O. Az önzó, szivtelen ember csak félig él emberi életet vagy még ennire sem; másik fele közelébb áll az állati éléhez. Aki nem tud szíve szerint másokat szeretni, mások szeretetében és őszinte becselésében sem részesül.  
L. M. H. Az adóhivatalnál.  
P. I. N.—Sz. Kedves sorait vettük és felhasználjuk, bár ez nem zárja ki azt, hogy annak egyik-másik részét ne ön dolgozza ki. Üdvözlét.  
M. H. Teljesen igazza van, mert egy bizonyos rész előre tudja, hogy szeretettel nem képes férjhez menni. Ebből is sokat békédt a bevett szokások karjaiba a rábeszélés, az idő, mások vélt családi boldogságának a látványa, a szülői parancsa és a fiatal korral járó tapasztalatosság.

Feloldó szerkesztő: BROSEK ALADÁR,  
Kia dja: a Brosek D. Fia könyvnyomda.

Szám. ad. 4829—1912 ki.

## Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye okládi járáshoz tartozó Székelyszombor nagyközségben a körjegyzői állás nyugdíjazás folytán megüresedett, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

1. Törzsfizetés 1800 korona.
2. Iroda helyiség és lakás természetben.
3. Iroda átalány 100 korona.
4. Az iroda és lakás fűtésére szükséges tüzifa (A község erdejében fáját a jegyző vágatja össze és hordatja haza.)
5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálatokért járó díjak.
5. Hivatalos utazásokra természetbeni fuvar.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz., illetve az 1900. évi XX. t.-cz. előirt képességeket és eddigi alkalmazásokat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb f. évi január hó 28-án d. u. 5 óráig nyujtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás idejét később fogom kitűzni.

Oklánd, 1913. január 13.

Szabady Tivadar, főszoigabiró.

Erdélyi vevőink kényelmére

**Brassóban, Kapu-u. 60. sz. a.**

nagyobb szabásu

**fiókküszletet**

létesítettünk.

Bülerszükségletét mielőtt fedezné, tekintse meg raktárunkat, miután megint egősz Erdélyben a legversenyképesebb és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

**Székely és Réti**

**butorgyárosok**

Márosvásárhely. Brassó.

Széchenyi-tér 47. Kapu-utca 60.

Hiteles képes egyéneknek ártelepítés nélkül részletfizetésre is

601—1912. végrh szám.

## Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végre ajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi VIII. k. cs. és kir. járásbíró-ságnak 1912. évi 2098/12/3. számú végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Frankel S. czég javára 50 K hátrálék jár. erejéig 1912. évi november hó 28-án foganatosított bizto-végrehajtás után le- és felülfoglalt és 928 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: árucikkek és 2 ló nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az okládi kir. járásbíró-ság 1912. ik évi V. 310/2. számú végzése folytán 90 K tökekötvetelés, hátrálék ennek költségek erejéig Lővétén alperesnél 1913. évi január hó 30. ik nap-jának délelőtti 9 órája batáridőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1913. január 13.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Szám: 22—1913. végrh.

## Árverési hirdetmény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy okládi kir. bíróságnak 1905. évi Sp. 202/2. sz. végzése következtében Dr. Gyarmathy Dezso homoródszentpáli lakos javára 203 K. 80 f. batrátiék s jár. erejéig 1905. évi június hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2500 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 10 ökr nyilvános árverésen eladotnak

Mely árverésnek az okládi kir. járásbíró-ság 1912. évi V. 141/2. számú végzése folytán 203 K. 8 fill. tökekötvetelés, ennek 1904. évi szept. hó 15. napjától járó 5% kamatai, és 668 K. 1904. szeptember 15-től, 1906. július 1-ig 5% kamata, váltódíj és eddig összesen 75 K 66 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Berdoczon alperesnél leendő megtartására 1913. évi január hó 31-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1913. évi január hó 13-án.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Székelyudvarhelyi járás főszoigabirójától.

128—1913. szb. sz.

## Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járáshoz tartozó Székelydobó, Vágás és Béta községekből álló körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása:

Törzsfizetés . . . . .	1600 kor.
Lakbér . . . . .	200 "
Irodaátalány . . . . .	120 "
Utazási atalány . . . . .	150 "
Egyéb atalány . . . . .	272 "

Összesen 2142 "

Magánmunkálatokért a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képességeiket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi január 30-ig hozzám anynyival is inkább adják be, mert később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

A választás napját folyó évi január hó 31-én délelőtt 11 órára tűzöm ki Vágás község-házához.

Székelyudvarhely, 1913. január 14.

Szabó Gábor, főszoigabiró.

**FIGYELEM!**

**Üzlet átalakítás miatt**

raktáiraiban levő összes férfi és női divatrua cikkek, kész ruhák, czipők, fehérneműk, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszál-

litottam s így ritka alkalmu olcsó be-

vásárláshoz módot nyujtok a mélyen

tisztelt vevő közönségnek. Ezen alkal-

mat tessék most felhasználni

Székelyudvarhely, 1912. november 15-én

Tisztelettel

**Szenkovits János**

utóda.



**ROYAL MOZGÓ SZÍNHÁZ**

1913. január hó 19-ikén, vasárnap

A műsorból különösen kiemelendő:

**Egy anya kálváriája**

Dráma az előkelő életből 3 felvonásban prologal és utójátékkal Dupuis Henriette kiaszony egy előkelő leánygyermekét intézet bennlakó növendéke titkon, mikor senki sem látja, végig oson az intézet park-ján és a racion keresztül szerelmes szível nyújtja csókra kezét unokatestvérének, Andraés doktornak, aki napon ként ellovagolt az intézet előtt Halery gróf, egy letört mánás hogy kopott címerét ismétbe aranyoztatva, feleségül kéri a gazdag Dupuis kiaszonyt. A grófi címűtől elkápráztatott apa ícent mond és Henrietteből, aki még mindig szereti Andraest, gróf Valeryné lesz. A grófné nem boldog, elűnt ajkáról az ifjuság gondatlan mosolya, a good barésdái szántanak végig bomlokán és agadóva lesi az orvos rendelkezését, aki kis gyermekét kezeli. Éjjel nappal egyedül, mazára hagyva, ápnija gyermekét. Eközben Marise de Charmy egészen hádjába kerítette a könnyelmű gróftól Valery legboldogabb óráit tölti a szép asszony társaságában. Egészen azé az asszonyé és teljesen megelégedezik feleségéről és gyermekéről. Ez halála csapás a szegény asszonyra, aki minden szenvedését el tudott viselni imádott gyermekeéért. De most a hagyja ereje Öngyilkosságra gondol. Rucca levelet ír az apjának és neki vég a tengernek. A szolga elviszi a levelet Dupuis unak, akinél éppen látogatóban van Andraés A szörnyű hír lejutja az apát. Andraés azonban gyorsan határoz és Henriette megmentésére siet. Még jókor érkezik. A gróf gyorsan feljelentést tesz a hatóságnál és házasságtörés címén váloper kér a felesége ellen. A bíróság bírói adott Valery gyóf hazugságának és a válat a grófné hibájából mondta ki. A kis Mariet elvették anyjától és kiadták az apának. Most már csak egyetlen gondolat foglalkoztatja a szegény asszonyt. Gyermekeit akarja visszaszerezni. Most akcióba lép Andraés, akinek elviselhetetlen szenvedés látni a szegény anya mártírúmat. Automobilon megy Valery lakásához. Észrevétlenül lopózik be a parkba és a kis Mariet, aki örömmel fut bntnya öléjére, öbe kapva az autóból ugrik és elrohog szakmányával. Valery gróf, a ötletlelkű ember, golyót röpít azyba Henriette és Andraés egymáséi lesznek.

Ezenkívül még 4 érdekes szám  
Pénztárnnyítás fél 3 óraker, kezdete pont 3 és este 8 óraker.

**Legolcsóbb bevásárlási forrás**  
**Hirsch Rudolf divatáru üzletében**

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Allandó nagyválaszték elegáns szabású kész férfi és flúttömökben, átméleti kabatok, cipők, kalapok, felhőneműekben

Kész női és leányka kabátok, aljak, pongyolák, sclyem és mosó blazok. Női len- és vászon fehérneműk, harisnyák és keztyűk.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

**HIRSCH RUDOLF.**

**Első varrógépraktár!**

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

**korcsolyák, varrógépek, rodlik, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vaskereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

**RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése**  
Székelyudvarhelyt. Fiókiizlet: Székelykeresztur.



Szám: 616-1912. végreh.

**Arverési hirdetmény.**

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1912. évi 5929/p. számú végzése következtében Dr. Kocz Károly ügyvéd által képviselt Balázs Márton János fia lövőtoi lakos javra 389 K 20 fill. a jár. erejéig 1912. évi december hó 4-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 790 K. becsült következő ingóságok, u. m.: 2 óker, 1 tehén, 1 sertés, 1 székér és azéna nyilvános árverésu eladatnak.

Mely árverésu az oklándi kir. járásbíróház 1912-ik évi V. 325/2 számú végzése folytán 389 K 20 fill. tökékövetelés, ennek 1/3-án váltódíj és eddig összesen 97 K. 4 fillérbeu bírósálg már megállapított költségek erejéig, Lovétéu alperesnél 489 házszám és Kirulvban leendő megtartására 1913. évi január hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája határddól kitűzetik és ubhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett indóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűkegésesen becsorón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ígőfőzokat mások is le- és felúfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árvezés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt. Oklánd, 1913. január 13.

Pollák Ignécz, kir. bir. végrehajtó.

**Kiadó szálloda**

Az Erzsébet-szálloda 10 szobával, szép kerthelyiséggel, 3 istálló, csür, szinalja, pince, fatartó és egyéb tartozékai-val együtt 6 (hat) évre kiadó.

**Kiadó lakás.**

Az Erzsébet-szálloda felett 5 szoba, verenda, konyha, pince fatartó 1913. apr. 24-től kiadó

A Csalóka dűlőben egy 12 holdas tag szántó és luczernás kiadó.

Értekezni lehet Dézsy Antal tulajdonossal.

**Kőbányai sör!!**

A legjobb hírnevű DRÉKER-féle „Korona” és „Dupla márciusi sör”

Első Magyar Részvény Sörfőzde „Udvari” és „Gollát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében  
**Rösler és Gábor czégnél**  
Székelyudvarhelyt és Székelykereszturón.

Videki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palaczkokban pontosan lesznek eszközölve.

Petőfi-utca 19. 21. sz. alatt levő ingallan örök áron eladó. Értekezhetni a helyszínen a tulajdonossal.

**Eladó háztelkek.**

A Fűrdő-utczában, a Tábor-utczában, a Soly-mosi- és Bálint-utczák folytatásában háztelkek részletfizetésre 3-8 koronáig eladók. Felvilágosítást ad Simó Mátyás.

**Butorraktár!**

A mélyen tisztelt közönség figyelmébe ajánlom, hogy mielőtt butor-szükségletét beszerezné, ne mulassza el dusan berendezett

**butorraktáram**

megtekinteni. hol nagyválaszték van a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig. Tömör gőzölt hálósobák honi és külföldi fanemből. Paliszander ebédők Rajz szerint elkészíték bármily kényes megrendelést, kárpito-áru és augol búrgarnitúrát. A nagyközönség rendelkezésére állok saját esztergályos asztalos és kárpitos műhelyeimmel, az utóbbi megfelelő szakember vezetése alatt. Minden e szakba vágó áruk álaudóan kaphatók. Minden darab áruért a legmesszebbmenő garanzciát vállalok, tehát senki be nem csapódhatik. Szives pártfogást kér tisztelettel

**Balázs Károly**, esztergályos, butorraktáros Székelyudvarhelyen.



A Kremenezky **Metallum** fémszálas izzólámpa nem törékeny és sokáig ég. Kapható: **Márk Testvérek** fűszer és csmegeüzletében Székelyudvarhelyen.



# Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlikészlet az alábbi összeállításban:

- 86 darab lapos tányér
- 12 " mély tányér
- 12 " csemegés tányér
- 2 " leves csésze
- 2 " mártás csésze
- 2 " mártás csésze alj
- 2 " pecsenyés tál
- 2 " kompótos tál
- 2 " zöldéges tál
- 2 " tésztás tál
- 2 " sótartó

Finomabb ebédlikészletek, teás, kávé, fekete készletek és üvegaruk nanyválasztékban legolcsóbb árban kaphatók

## Márk Testvérek

kereskedésében (Deák-tér 14. szám)

## Egy okos fej

minden alkalommal

**Dr. OETKER-féle** vanillin-czunkor a 12 f.

használ a drága vaniliacső helyett.

Ez a legjobb fűszer tészták, kakaó és tea, csokoládé és krémek, kuglupf és mártások, tejszín, pudding és torták részére :: ::

Finom vagy czunkorral keverve mindennemű tésztát behintésére páratlan és rendkívül kiadós, így kuglupf, fánk, császármorzsza stb.

1 csomag a 12 f., pótol 2-3 csövet.

Mindenütt kapható millió recepttel.

Tészták sütéséhez csak a valódi **Dr. Oetker** sütőpor 1/2 f. használandó.



Köhögés, reketség és hurut ellen nincs jobb a

## Rétthy-féle pemetefű czukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Rétthy-féle kérvünk, mivel sok hasonlatlan utanzata van.

Az eredetinek minden darabján rajta van a **RÉTHY** név.

1 doboz 60 fil. Nagy doboz 1 K. Mindenütt kapható, csak Rétthy-féle fogadjanak el.

# Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részv.-társ.

1913. évi február hó 9-ikén délelőtt 9 órakor Székelyudvarhely, hivatalos helyiségében tartja

## XXXI-ik ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT.

### TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak szabályszerű felmentése.
3. A székiykorosztályi és omlánci hivatalosok fizetésének megállapítása.
4. Választás a 27. §. értelmében.

**Figyelmeztetés!** A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig, lehetőleg a megelőző napokon az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek. A mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a t. részvényeseknek rendelkezésére áll.

Székelyudvarhely, 1913. január 15.

Az igazgatóság-

**Szolid és pontos kiszolgálás.**

**GYÖNYÖRŰ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK**

beszerzők

**ISZÁKOVITS BERNÁT** MŰRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL

Székelyudvarhely, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legcsépbb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inea és 24 órás, arany és ezüst ékszerök, gyűrők, nyakláncok, láncok, briliáns gyűrők és fűggők. Ezüst és alpacca dísztárgyak. Ezüst evőeszközök, domborművek, jardnierek, állványok, kompotos tálak, kávé és teákészletek.

**Nzemüvegek és mindenféle optikai szerek.**

Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközök.

Koczkázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

**Alkalmi és nászajándékok!**

**Porcelán, üveg, köedény és lámpák**

gyári raktára nagyban és kicsinyben.

Mindennemű üvegáru, metszett, csiszolt, préselt és fuvott kivitelben

Porcellán árukban: étkező készletek, teás, fehér- és fekete-kávé, hideg főlvagott, halas- és mosdóservisek és minden e szakba vago cikkek. Üvegezés, képeretezés, tükrök legolcsóbb beszerzési forrása.

**DRAGOMÁN-czégnél**

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 1. szám.

Villamos égők (izzótestek) jelenbeni árak: mindennemű fémzálas Wolfram-lámpák 25, 32, 40 és 50 darabonkint 2 korona — fillér

Székelyudvarhelyi égők 5, 10, 16, 25 és 32 darabonkint 70 fillér

**Hallotta-e már?**

Egész világ beszél róla, — hogy az eredeti —

**Pfaff varrógépek**

utolérhetően minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnyafoltozása egyformán alkalmasak. Egyedaruoltás és főraktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szives pártfogást kér mély tisztelettel

**ENGLER JÓZSEF**

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu **PORTLAND CEMENTET** ajánl olesó áron a

**PORTLAND GEMENT-GYÁR BRASSÓ**

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.